

Navedena izjava je pojasnila najnujnejše slovenske zahteve in pojasnila razmerje mej slovensko državno-zborsko delegacijo ter mej vlado in večini pripadajočimi strankami. To je bilo jako potrebno, kajti vlada je res prečudno postopala napram Slovencem. Razmere na Primorskem, na Štajerskem in na Koroškem se kratko malo ne dajo opravičiti. Vlada zdaj ve, da je slovenski poslanci ne bodo dalje podpirali, ako teh razmer ne premeni. S tem je vstvarjena jasnost. Vlada ve, kaj Slovenci zahtevamo, in mi vemo, da so slovenski poslanci pripravljeni izvajati konsekvence, če vlada ne ugotovi njih skromnim in preopravičenim zahtevam.

Končno so poslanci tudi sklenili sklicati vseslovenski shod. Ta shod ima namen, manifestovati, da smo v narodnostnih rečeh vsi jedini, vsi složni in da vlada mej poslanci in volilci soglasje in zaupanje. Pričakovati pa smemo tudi, da nam prinese še kaj več, da se s primernimi resolucijami vstvari jednoten narodnopolitičen program, katerega zdaj nimamo, katerega pa nujno potrebujemo.

Radujé se uspeha poslanskega sestanka, pozdravljamo že zdaj z veseljem misel, da se skliče vseslovenski shod, kateri pokaže našo složnost v vseh narodnih vprašanjih in nas ojači v naši borbi za naše narodne ideale.

Politični pregled.

Položaj. — Vlada upa še vedno, da doseže končno vendar neko porazumljenje mej Čehi in Nemci. Ker je jako težko, dobiti i jedne i druge, da se sploh lotijo kacic pogajanj, hoče grof Badeni po zatrdilu raznih listov, skriti se za krono. Po njegovem načrtu naj bi krona povabila Čehe in Nemce, da se lotijo pogajanj. Spravna akcija naj bi se začela v češkem dež. zboru, a če bi se dosegel uspeh, predložila bi vlada na jesen drž. zboru načrt jezikovnega zakona.

Zvrševalni odbor mladočeške stranke je minoli teden izročil vladi protest proti skrajno nasilnemu postopanju čeških Nemcev napram češkim manjšinam in proti postopanju državnih tunkcijonarjev na Češkem. To je res nerazumljivo, kako more vlada dopuščati Nemcem, kar ti zdaj na Češkem uganjajo.

Razkrinkani dr. Steinwender. — Vodja nemških nacionalcov dr. Steinwender je bil tudi jeden tistih, ki so silno rogovilili proti jezikovnim naredbam, a zdaj se je izkazalo, da je bilo to rogoviljenje gola komedija. Posl. Kaltenegger je namreč na shodu v Ligistu povedal, kar je bil Steinwenderjev somišljenik dr. Schmiderer, deželni odbornik štajerski, zaupal posl. Hagenhoferju, da je namreč grof Badeni Steinwenderju pokazal jezikovne naredbe še predno jih je izdal in ga vprašal za njegovo mnenje, Steinwender pa, da je ministerskemu predsedniku rekel: kar ven z naredbami, prav dobre so!

Avtonomija Trentina. — Pogajanja mej vlado in italijanskimi poslanci iz južne Tirolske radi avtonomije Trentina so se razbila. Italijani so bili naredili natančen načrt. Njega jedro je, da bi se v dež. zboru uvedlo glasovanje po kurijah, sicer pa, da bi bila dva dež. odbora, jeden za nemški del Tirolske, drugi pa za italijanski del, tako da bi bila dežela prav za prav razdeljena na dva, popolnoma samostalna dela. Vlada je te predloge odbila, vsled česar so italijanski poslanci sklenili, da jih toliko časa ne bo v tirolski deželni zbor, dokler vlada njih želji ne ugotovi.

Poljski shod v Tešinu se je vršil v nedeljo. Na shod je prišlo nad 6000 oseb, mej njimi jako mnogo poljskih

poslancev in zastopnikov občin iz Šlezije in iz Gališke. Shod je sprejel resolucijo, s katero zahteva, naj se izvrši jednako-pravnost poljskega jezika z nemškim jezikom v vseh uradih v Šleziji in naj se podprži poljska gimnazija v Tešinu, katero zdaj vzdržuje narodna požrtvovalnost poljska. Žal, da so utis te manifestacije pokvarili socijalni demokratje. Ker jim predsednik shoda, posl. Swieży, ni dal govoriti, zagnali so tak krik in so tako razgrajali, da se je moral shod zaključiti.

Hrvatska vlada je dobila nekoliko drugačno lice. Dosedanji banov namestnik in načelnik oddelka za notranje zadeve, Stanković, je odstopil. Na njegovo mesto je prišel dosednji naučni načelnik Krajcosovics. Mož se je prej pisal za Spitzerja in je židovskega rodu. Ban grof Khuen-Hedervary ga je pripeljal iz Ogerske. Spitzer-Krajcosovics je bil že doslej veleupliven in bo odslej še lažje delal proti interesom hrvatskega naroda. Naučni načelnik še ni imenovan, a najbiž doseže to mesto vseučiliški profesor dr. Pliverić, svoj čas pravaš, zdaj Madjaron.

Minister Goluchowski v Parizu. — Te dni je potoval naš minister unanjih del, grof Goluchowski, povse nepričakovano v Pariz. V tem, ko se je oficijozno zatrjevalo, da to potovanje nima prav nobenega političnega pomena, konferiral je grof Goluchowski s francoskim ministrom unanjih del, Hanotauxom, in sicer o najkočljivejšem vseh aktuvelnih političnih vprašanj, v orijentalnem vprašanju. Kaj se je govorilo in kaj se je sklenilo, kdo bi to mogel vedeti? Istina je, da je to potovanje obudilo veliko senzacijo in da so je mnogi tolmačili kot nov dokaz, da Goluchowski dela na predrugačenje evropske konstelacije, zlasti na to, da se razbije trozveza in se Avstrija loči od Nemčije.

Nemški drž. kancelar knez Hohenlohe, kateri se mudi zdaj na Ruskem, odstopi torej vendar in sicer na jesen. Uzrok temu je mimo mnogih družih tudi to, da je pruski dež. zbor zavrgel vladno predlogo o prenapredbi društvenega zakona v reakcionarnem smislu. Naslednik Hohenlohejev bo sedanji minister unanjih del Bülow, faktični kancelar in dejanski vodja vse nemške politike ostane seveda i nadalje nemški cesar Viljem.

Grško-turški mir se menda vendar doseže, vsaj listi poročajo, da se je Turčija udala in da je vsprejela predloge veleposlanikov tako glede grško-turške meje, kakor glede odškodnine. Čim se doseže porazumljenje glede kontrole grških financ, se podpiše mirovna pogodba — ako Turčija ne igra samo komedije in ako v zadnjem trenutku ne podere vsega, kar so zastopniki vevlasti s tolikim trdom zgradili tekom več mesecev.

Angleška je odpovedala trgovinsko pogodbo z Nemčijo in z Belgijo, a vse kaže, da odpove tudi vse druge, ker sploh misli opustiti sedanji trgovinsko politični sistem, svobodno trgovino, in se s carinami ubranjevati inozemske konkurence.

V Portugalski ima vlada mnogo težav, da sproti udusuje nemire. Vsled novih davkov in utesnitve tiskovne svobode začeli so se republikanci gibati tako živo, da mora vojaštvo v vseh mestih biti vedno pripravljeno. Demonstracije in veliki izgredi se primerjajo vsako noč.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča v imenu odseka o načrtu ukaza glede uravnave obsega pravic nekaterih trgovskih obrtov na drobno.

Vsled ukaza z dne 29. marca 1897, št. 15996 namerava vis. c. kr. trgovsko ministerstvo sporazumno z vis. c. kr. ministerstvom za notranje stvari na podlagi zakona z dne 4. julija 1886 (drž. zak. št. 205) izdati ukaz, ki naj uravna obseg pravice v tem zakonu omenjenih trgovskih obrtov na drobno.

Najpoprej se je za prodajo mešanega blaga, ki je za citirani specialni zakon dala prvi povod in ki je najboljše izmed trgovskih obrtov na drobno, ki spadajo pod ta zakon, sestavil seznam onih predmetov, katere sme imeti prodaja mešanega blaga. (§ 1.)

Seznam je smatrati za taksativen, vendar pa se bodo politična deželna oblastva pooblastila, da izjemoma za njihovi upravni okoliš obrtu prodaje mešanega blaga dovolijo pojedine druge predmete.

Glede ostalih, pod zakon spadajočih trgovskih obrtov na drobno, kakor hranjevskega, krušnarskega ali prekupskega obrta, trgovine z živežem i. t. d. jednотna uravnava z ozirom na različnost terminologije teh obrtov in na dejansveno in tradicijsko izvrševane pravice v posameznih deželah ni mogoča potom ministerskega ukaza. Politična deželna oblastva se bodo toraj pooblastila, da uravnajo posamezne dotične trgovske obrte na drobno v svojem upravnem okolišu. Pri tem ima v obče seznam predmetov, ki jih je naštet v §. 1. ukaza, veljati kot skrajna meja upravičenostnega obsega in si udeležena ministerstva pridržujejo potrditev dotične razglasitve.

C. kr. deželna vlada poslala je zbornici načrt ukaza glede uravnave obsega pravice nekaterih trgovskih obrtov na drobno.

Ker je ta načrt sestavljen na podlagi zakona z dne 4. julija 1896 (drž. zak. št. 205), usoja si odsek ta zakon tu navesti.

§. 1. Paragraf 38. zakona z dne 15. marca 1883. 1. (drž. zak. št. 39) v izpremeh in dopolnitvi obrtnega reda se dopolnjuje z nastopnim določilom, katero bodi njegov četrti odstavek:

Obseg opravičenosti trgovinskih obrtov na drobno z manjšo zalogo blaga in z omejitvijo na prodajanje pridelkov ali izdelkov manjše vrednosti ob samo krajnem obratu (prodaja mešanega blaga, krušnarski, branjevski ali prekupski obrt, trgovina z živežem i. e.) se sme vrediti z ukazom, doprašavši trgovinske in obrtne zbornice in pa dotične zadrage.

§. 2. Ta zakon stopi v veljavnost šest mesecev po njegovi razglasitvi.

S časom, ko zadobi moč v §. 1. omenjeni ukaz, se smejo ž njim vrejeni trgovinski obrti na drobno izvrševati samo v tam označenem obsegu.

§. 3. Izvršiti ta zakon je naročeno ministru za trgovino in ministru notranjih stvari.

Načrt omenjenega ukaza slove: Na podlagi določb zakona z dne 4. julija 1896 (drž. zak. št. 205) se ukazuje naslednje: §. 1. Obrt prodaje mešanega blaga obsega pravico za prodajo na drobno naslednjih predmetov: 1. Sočivje, krompir, moka, zdrob, ječmenček, riž, otrobi, seno in slama. 2. Zelenjava in sveže zelenje (čebula, česenj, zelje, repa, kumare, tudi kisle i. e.), užitne, sveže, nerazdobljene gobe, druge sveže in osušene rastline (kumin, majaron, lavorova peresa, mak, ptičja krma); 3. Sadje, sveže in osušeno, južno sadje, češpljevec, navadne marmelade, malinovec; 4. Živalski pridelki, kakor mleko, kurja jajca, med in vosek, morske gobe, peresni tuli in peresa za mazanje; 5. Surovo maslo in sir, svinjska in gosja mast, slanina; 6. Olje tudi petrolej; 7. Soda-voda; 8. Kis,

denaturiran spirit; 9. Gorčica; 10. Drožje; 11. Pekovski izdelki (črno in belo pecivo, pecivo za otroke) testenina; 12. Kurivo; 13. Kava, žgana in nežgana, kavni surrogati, kakao, čokolada; 14. Sladkor, slaščice za otroke; 15. Medarsko blago, navadno, za trenje; 16. Dišave, navadne kakor poper, inger, cimet, žefran; 17. Sol; 18. Šunke, prekajeno meso in klobase; 19. Ribe, konzervirane; 20. Sveče in milo; 21. Netivo; 22. Mrčesni prašek v zaprtih posodah in steklenicah z razprašilniki, mrčesne tinkture, papir za muhe; 23. Krtače, navadne, metle in debeli čopiči; 24. Slamnato blago, blago iz trstja in lubja, navadno, (odeje, plahte, trstovec); 15. Lesena roba (coklje, lesene palice za cvetlice, držala za biče in metle, stepalec za preproge, metle iz šip (brezove metle), toporišče za sekire, lopate za sneg, kuhalnice in drugo tako orodje, žagovina, probke, cevi za pipe, zobotrepci, lesene pipe in ustniki, navadna pletenina, navadne igrače za otroke); 26. Prsteno, kamnito in glinasto blago (kreda, drobni in ptičji pesek, sipa, vapno, skliznik (Federweiss), malec, ilovica, brusni kamni, prst za cvetlice, navadna, lončarska posoda, tobačne pipe iz malca in glin, kamnite kroglice, vinčniki); 27. Cilindri za svetilnice; 28. Česala; 29. Žblji, igle, naprstki, zaponke, plehaste žlice, navadna železna kihinjska posoda, jeklena peresa, peresna držala; 30. Skrob, soda, galun, modrilo, kolofonij, gumi arabicum, voščilo, lep, črnilo, pečatni vosek; 31. Radirke, žoge; 32. Vrvi, motvozi, (špaga); 33. Sukanec, vata, traki, porte, stenji (duše), vrvce, gumbi; 34. Papir in pisemski zavitki (kuverte).

§. 2. Ta ukaz se ne tiče: 1. predpisov glede predmetov pridržanih lekarnarjem in glede lečil, ki se smejo prodajati le s privoljenjem oblastva; 2. določb, ki se tičejo koncesijoniranih obrtov; 3. predpisov, ki veljajo za živinsko sol.

§. 3. V § 1. zaznamovani trgovski obrti na drobno ne smejo prodajati vsega, tu izrecno ne navedenega, zlasti ne vsega drugega od rokodelskih obrtov izdelanega blaga.

§. 4. Politična deželna oblastva so pooblaščen, z ozirom na posebne deželne ali krajevne razmere po zaslišanju trgovskih in obrtniških zbornic, ki imajo o tem zaslišati dotične zadrage, zgoraj omenjenim trgovskim obrtom na drobno v svojem upravnem okolišu dovoliti prodajo posameznih, v zgornjem seznamu (§ 1.) ne navedenih predmetov.

§. 5. Politična oblastva so dalje pooblaščen, obseg opravičenosti drugih trgovskih obrtov na drobno, ki imajo manjšo zalogo blaga in so omejeni na prodajo proizvodov majhne vrednosti ob samo krajevnem prometovanju (branjevski, krušnarski ali prekupski obrt, trgovina z živežem) z ozirom na posebne deželne ali krajevne razmere po zaslišanju trgovskih in obrtniških zbornic, ki imajo potem zaslišati dotične zadrage za svoj upravni okoliš uravnati s tem, da ustanove imenik onih predmetov, katere sme vsak posamezni teh obrtov prodajati.

Imenik teh predmetov je vezan na meje v § 1. navedenih predmetov. Le izjemoma se more dovoljenje kakor v slučaju § 4. raztegniti na posamezne predmete, ki niso obseženi v gornjem seznamu (§ 1.).

§. 6. V §§ 4. in 5. navedene uravnave so podvržene odobrenju trgovskega ministerstva sporazumno z ministerstvom za notranje stvari, in jih ima potem razglasiti politična deželna oblast.

Ravno tako se smejo v § 5. navedeni trgovski obrti na drobno šest mesecev potem, ko je politična

deželna oblast razglasila uravnava obsega njihove upravičenosti, izvrševati le v obsegu, zaznamovanem v tem razglasilu.

§ 7. Ta ukaz pride šest mesecev po razglasitvi v moč.

Od tega časa se smejo v § 1. navedeni trgovski obrti na drobno izvrševati le v tu naznačenem (§ 1. ozir. § 4) obsegu.

Zbornica je ta načrt poslala gremiju trgovcev v Ljubljani in udeleženiim zadrugam na deželi, da izrečejo svoje mnenje. Zadrugi sodnega okraja konstanjeviškega in metliškega sta pritrdili naredbi, ne da bi bili stavili kake preminjevalne in dodatne predloge; nasprotno želi zadruga za sodni okraj kamniški, da naj bi se sprejeli še naslednji predmeti v seznam: vse vrste semena, porcelansko blago, steklo, vse vrste suhih in oljnatih barv, — in to iz tega razloga, ker bi trgovec z mešanim blagom ne mogel obstati, ko bi tržil le z izdelki, navedenimi v naredbenem načrtu. Gremij trgovcev v Ljubljani pravi, da trgovcev z mešanim blagom v Ljubljani pravi, da trgovcev z mešanim blagom posebnost (mogoče obstoje taki že po večjih mestih), ki se je s časoma razvila iz branjevskega obrta. Prodaja mešanega blaga se ne loči od trgovine z mešanim blagom sicer v ničemer, kakor da plačuje večji pridobitni davek kot trgovec z mešanim blagom. Obseg pravice za izvrševanje obrta je — ali vsaj bil pri obeh vrstah enak, in s predležnim načrtom se tudi ne bo odpomoglo sedanjemu zlu, ker ni lahko sprevideti, kateri predmeti so pridržani, da sme ž njimi tržiti trgovec z mešanim blagom ali v smislu § 38. obrtnega reda na določene vrste blaga omejeni trgovski obrt, če smejo prodajalci oziroma branjevci vse predmete imeti, ki so v seznamu zaznamovani in so vrhu tega po § 4. načrta politične oblasti pooblašcene, dovoliti prodajalcem mešanega blaga izjemoma, da smejo imeti tudi posamezne predmete, katerih ne obsega seznam.

Če tedaj, kakor gori pripomnjeno, prodaje mešanega blaga v Ljubljani le imenoma ne obstoje, so pa tu branjevci, pri katerih je uredba obsega njihovih pravic v smislu zakona z dne 4. julija 1896, drž. zak. št. 205 nujno potrebna. Branjevci, ki so omejeni le na prodajo malo vrednih izdelkov, tržijo danes z večino predmetov, ki so pridržani trgovcu, ki je obremenjen z davki in davščinami vsake vrste. Morebiten ugovor, da bi bil z omejitvijo prodajalnih pravic oškodovan konsument, nikakor ne drži; kajti po današnji konkurenci v vseh trgovskih strokah, bi pač ne bilo konsumentu težko, varovati se morebiti nameravanega oškodovanja, ker pač le tam kupi, kjer mu bolj ugaja. Cene vseh porabnih predmetov so vsled velike konkurence pale najnižje in brezdvomno je, da bo tudi tedaj ostalo, če bi se trgovcu to pustilo, kar mu je šlo od nekdanj in mu gre tudi že sedaj. Ni zadosti, da ima visokoobdačeni trgovski stan v konsumnih društvih, magacinih za živila, mešanih upravah itd. veliko konkurenco, vzamejo mu potem še ono malo, kar ostane, prodajalci, branjevci, trgovci z živili itd. Gremij se torej izreka za to, da prodajalcev blaga ni ustanavljati v mestih z več kakor 10.000 prebivalci in da naj visoka c. kr. deželna vlada uredi obseg pravice branjevcev, trgovcev z živili itd.

Odsek se je opetovano baval s tem predmetom in povdarja, da na Kranjskem ne poznamo prodaje mešanega blaga, kakor jo nam predstavlja predležni načrt, pač pa se je posebno v deželnem stolnem

mestu branjarija najrazličneje razvila, ker velja tudi od posameznih mestih na deželi. Mej tem, ko se prejšnji čas branjevci, krušnarji, trgovci z živili imeli nekaj naslednjih predmetov: pekarske izdelke, ščetinarsko blago, kurivo, zemeljske pridelke (pisalna kreda, snažilni pesek i. e.), poljske in vrtno pridelke (krompir, kumare, čebula, češenj, kumena, majaron, lorberjeva peresa, zelje, repa, mak, i. e.) razno zelenjad, leseno blago (držaji za metle, metle iz šip in hlevne metle, kuhinjske žlice i. e.) sočivje, mlinarske izdelke, mleinarske izdelke (surovo maslo, maslo, sir, jajca, skuta, smetana) sadje (sveže in posušeno) kuhinjsko sol in kis. vrvarske izdelke, prekajeno meso, podložne slame, cekarje i. e.) lojevno blago (sveče, milo) netivo (užigalice, kresilni kamen, kresilno gobo. nočne luči i. e.), imajo sedaj veliko predmetov specerijskih, in kolonijalnih trgovin. Če bi se torej uredilo prodajo z mešanim blagom, bo tudi neobhodno potrebno, da se bo, kakor je določeno v § 5. predležnega naredbenega načrta, uredil tudi branjevski, krušnjarski obrt ter obrt s trgovino z živili. Kakor je že gremij trgovcev v Ljubljani v svojem poročilu omenil, je prodaja z mešanim blagom dunajska posebnost. Iz poročila stalnega obrtnega odseka priloga št. 1434 stenografskega zapisnika o seji dne 27. marca 1896 je posneti, da so prišli koncem šestdesetih let k tedanjemu poročevalcu dunajskega magistrata nekateri branjevci, krušnarji, peki itd. in so prosili za razširjenje svojih kupčijskih pravic, ker več manjših predmetov, s katerimi so doslej tržili, ne gre več in morajo na to misliti, da dobe za to nadomestilo. Ta prošnja ob ednem dokazuje, da je za trgovske obrte na drobno obstajala v reseici stroga omejitev in da se takrat noben ni upal napraviti kakega prestopka. Tedanji poročevalec je skušal tem zahtevam s tem ustreči, da je iznašel novo oznamenilo „prodajo mešanega blaga“; pri tem se je ravnal po tem, da se „trgovino“ more lahko od „prodaje“ strogo razločevati, morebiti po analogiji „prodaja monopolnih predmetov, soli, tobaka,“ itd. Ne le na Dunaji, temveč tudi po drugih mestih, posebno v Gradcu, St. Hipolitu, Dunajskem Novem mestu itd. so se pritoževali in tudi tam se je porabila „prodaja mešanega blaga“, da se je mej raznovrstneje kupčijske stroke zanesla formalno nedotakljiva konkurenca. Navelo se je celo vrsto slučajev; n. pr. razprodajo vina s prodajo starih nogovic in hlač v ednem in istem prostoru v zdravstvenem oziru čisto brez kontrole pod naslovom „prodaja mešanega blaga“. Potem so prijavljene za „prodajo mešanega blaga“ veliki zaloge narejenega blaga, trgovci s porcelanom, izdelovalci klobukov itd. Vrsta trgovcev na obroke z najrazličnejimi predmeti, kot pohištvo, obleko, drobnino, umetninami itd. se skriva pod tem skupnim imenom. Iz teh in drugih razlogov je ureditev postala potrebna, pri tem je veljalo načelo, izraženo v resoluciji, katero je visoka poslanska zbornica sklenila dne 27. marca 1896: C. kr. vlada se pozivlje, da dovoli prodaji mešanega blaga le prodajo živil in predmetov vsakdanje domače potrebe. Na Kranjskem samem ni prodaja mešanega blaga razširjena, pač pa imamo večje branjevce, ki so prodaji mešanega blaga podobni; v Ljubljani je zadnji čas tudi znana prodaja mešanega blaga. To pa ni ona prodaja mešanega blaga, kakor se je razvila na Kranjskem in tudi po drugih kronovinah na deželi. — Trgovci z mešanim blagom na deželi so imeli — v deželnem stolnem mestu je bila prej le razredna trgovina — naslednje predmete: Kolonijalno in specerijsko blago, južno

sadje, olje, maščobo, ribe in ribje izdelke, deželne in mlinarske izdelke, sadje, semena, kemiške pomočne snovi, rudarske pridelke, prstene in kemiške barve, sveče, milo, pralne priprave, pijačo in opojne pijače, konsumne predmete in delikatese, netivo, fabrikate in obrtne izdelke: železo, kovine in blago iz teh, leseno in koščeno blago, steklo, kamene, glino, porcelan, kavčuk, gumi, vosek, slama in ličje, sedlarsko, vrvarsko, ščetarsko, kleparsko, iglasko, drobno, norimberško igralno blago, volno, platneno in bombažasto prejo, volneno, platneno bombažasto in pozamentijsko blago, svilo, svilen, belo in pleteno blago, trakove, modno, blago in lipš. Če tudi trgovec z mešanim blagom na deželi nima vseh teh predmetov, ima vendar vse one, katere more prodati po krajevnih razmerah. Da vidimo, da se v Ljubljani mej mešanim blagom nahajajo čisto drugi predmeti, se navaja naslednje: Obrtnik je imel obrtni list za rokovičarski obrt. Ker je pa poleg rokovic prodajal tudi denarnice, ščetke, kravate, naramnice, moderce, toaletne predmete, ovratnike, manšete itd., je priglasil trgovino z mešanim blagom. Trgovec je imel obrtni list za trgovino z pozamentijskim in modnim blagom in ker je hotel še s klobuki tržiti, priglasil je trgovino z mešanim blagom, mej tem, ko je njegova firma še zmirom trgovskosodno vpisana na trgovino s pozamentijskim in modnim blagom. Trgovec je imel obrtni list za galanterijsko, norimberško in drobno blago in deželne pridelke. Ker je poleg teh hotel še z nekaterimi drugimi predmeti tržiti, je priglasil trgovino z mešanim blagom, mej tem, ko se firma še vedno glasi na prej označene predmete. Iz tega je pač sprevideti, da je potrebno, da se obseg obrtne pravice posameznih trgovskih obrtov uredi. Če se upošteva, da najrazličnejši predmeti pridejo pod oznamenilom „prodaja mešanega blaga“ v trgovino, se mora preveriti, da je § 38. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, dobil z zakonom z dne 4. julija 1896, drž. zak. št. 205, nujno potrebno dodatno določilo. Če se držimo strogo na določilo, da sme obrt prodaje mešanega blaga obsezati le pravico za malo prodajo živil in tudi predmetov vsakdanje domače potrebe, bi smele nastati tudi v Ljubljani prodaje mešanega blaga, ki bi stopile na mesto dosedanjih večjih branjevcev. Na deželi bi se pa po mnenji odsekov težko ukoreninila prodaja mešanega blaga, ker je trgovina z mešanim blagom močno razširjena. Sicer bi pa mogla prodaja mešanega blaga, kakor jo ima pred očmi predležeča naredba, na deželi obstati le v večjih krajih. Predmete, o katerih govori zadruga sodnega okraja kamniškega, itak sme imeti trgovec z mešanim blagom, omenjeni zakon in predležeča naredba imata pa tudi namen doseči, da se bo bolje kakor doslej razločevalo, kaj sme imeti trgovec z mešanim blagom in kaj prodajalec mešanega blaga. Odsek torej pritrja načrtu predležeče naredbe, želi le, da naj bi v § 1., točka 1. odpala predmeta: „seno in slama“, ker bi bilo pač težko to trgovino v soglasje dovesti z zakonom z dne 4. julija 1896, št. 205, drž. zak., ki ima pred očmi malo zalogo blaga. Dalje bi bilo v § 1. točka 12. h) kurivu dostaviti (razun premoga). Iz točke 29. seznama bi bilo izpustiti „navadna železna kuhinjska posoda“, ker se oznamenilo malo preobče glasi in s tem predmetom tržijo trgovci z železom, na deželi trgovci z mešanim blagom in najnoveji čas tudi trgovci s kuhinjsko posodo. Odsek predlaga na podlagi teh izvajanj: Čestita zbornica naj se izreče v smislu tega poročila. — Predlog se sprejme.

Streljanje proti toči.

Slov. Bistrica, 11. julija, 1897.

Proti nevihtam in toči se je že zdavnaj tu in tam streljalo, toda menda nikjer še ne v tako obilni meri in tako sistematično, kakor smo to začeli lani v tukajšnji okolici. Toča pa je tudi posebno ob Pohorji, na čigar južni strani so znani imenitni vinogradi Kovačlonski s Brandnerjem, Ritoznojski, Visovliški itd., skoro vsako leto več ali manj klestila. Leta 1895., ko je prav lepo kazalo v vinogradih, je toča 7. junija potolkla Kovačlonsko goro. To je g. A. Stiegerja, ki ima tam že jako lepe ameriške nasade, napotilo, da je dal napraviti nad enim delom novega vinograda žično mrežo, ki je na hrastovih stebrih napeta tri metre nad zemljo, da se pod njo lahko opravlja vsako delo. A ta naprava je tako draga — za jeden oral stane do 5000 gld., — da si jo pač navadni vinogradnik ne bo omislil, bi se tudi ne splačala pri navadnih vinskih cenah. Zato je g. Stiger poskušal tudi streljanje in z njim vred nas več drugih posestnikov. Postavili smo lesene kolibe na primernih vzvišenih krajih in naročili iz železa lite topiče (možnarje) dvojne velikosti pri Lorberju v Žalcu, manjše po 25 kil in večje po 70 kil težke. Cena jim je bila po 4 50 do 12 gld. Takih topičev je lani bilo na raznih mestih kakih 200 razpostavljenih, letos jih je že 300 od Tinja do Šmartna, pa od Visovelj do Zgornje Polskave. Središče je na Kovačlonski gori, kjer je g. Stiger postavil še tudi dva železna dimnika od hlaŕonov, ki sta pritrjena na hrastove šture. Topič se postavi spodaj pod dimnik in vžge. Pritisk po strelu na zrak je tako silen, da se žvižganje sliši kakih 10—15 sekund, torej je zrak pretesen 1000—1500 m na visoko.

Moja strelna postaja z 12 topiči je v Visovljah na nekem griču 320 m nad morjem. Od tod se Pohorje polagoma vzdiguje, dokler v oddaljenosti 8 do 10 km ne doseže višine 1300—1500 m. Oblaki se navadno zbirajo nad Pohorjem in premikajo od severo-zapada na južno-vzhodno stran. Bolj redko prihajajo nevihte od zapada, Vitanjske gore ali od jugo-zapada, od Konjic. Streljati začnemo, ko se vidijo temni oblaki nad Pohorjem, če so tudi še le do 20 km oddaljeni, zlasti kedar se že čuje daljno gromenje. Potem se neprenehoma in naglo strelja ali proti oblakom, ali naravnost v zrak. V vsak topič se vsuje 8—10 dkg smodnika, potem nekaj papirja na smodnik potisne in nabije ali s prstjo ali pa se leseni klin zabije v topič. Vžiga se z zažigalico (Zündschnur), katera se zažge z tako zvano vžigalico za vihar (Sturmzündhölzchen).

In kakšen je vspeh streljanja? Do zdaj popolnem dovoljen. Vsi opazovalci trde, da se ali črni oblaki nekako zjasne, ali se vstavijo in na druge strani obračajo. To je gotovo, da lansko leto 1896, ko je toča na pre mnogih krajih klestila, tukaj ni padlo nobeno zrno.